

prej nekaj načakati. Potlej bi se moralo poleči razburjenje, ki bi ga obsojenci s svojim prihodom v areno povzročili» (str. 343).

Nadalje izraža Rebula zadobnost v preteklosti tudi z zvezo, ki slovenščini ni tuja: »In vendar to ni bilo nič drugega kot tisti 'Govor iz resnice', ki ga je imel čez nekaj let tako *proslaviti*« (str. 196); »Pikti so tam že na več mestih predrli Hadrianovo obrambno črto. Prav tako se je *imelo sesuti* na afriški strani« (str. 220); »njena mati, tista možakarska Galčanka, je *imela priti* dan na dan« (str. 322).

6. O tem, da gre pri Rebulovem pogojniku za kalk po italijanščini, torej za izražanje zadobnosti, nas končno prepričujejo tri mesta, kjer za sosledico časa ugotavljamo izrazito romansko rabo, namreč pretekli čas kot izraz istodobnega dejanja (ali stanja) v preteklosti: »Potem sem ves vznemirjen ugotovil, da nikakor ni šlo za dvojnika mojega jacigskega rojaka in bivšega solegionarja, ampak da je bil to on« (str. 458); »Ko sva potem stopila na stran, mi je rekel, da sem ga *moral* pred drugimi *klicati* Onezim, ker je bil pobegnil s Cipra (str. 459); »Vedeževalstvo zanj ni bilo nikakšna znanost, toda bil je odločno proti temu, da so ga *preganjali*, zakaj s tem so posredno *preganjali* samo astronomsko znanost« (str. 558).

Primeri torej kažejo, da predstavlja Rebula v slovenščino italijansko sosledico časov (imperfekt za istodobnost v preteklosti; kondicional za zadobnost v preteklosti; za preddobnost se vprašanje ne postavlja tako ostro). S stališča ustaljene rabe v slovenščini je taka raba napačna in če bi se uveljavila, bi se s tem zamajal sistem glagolskih časov. Za Rebulov jezik pa je taka raba sintaktični kalk.

JUBILANT

JANKO KOTNIK — PETINOSEMDESETLETNIK

Z imenom in deli profesorja Janka Kotnika se že več desetletij srečujejo domala vsi, ki se učijo tujih jezikov ali se ukvarjajo s prevajanjem; tudi niso več redki tujci, ki jim Kotnikovi slovarji pomagajo spoznavati slovenski jezik in njegovo besedišče. Kot tenkočuten poznavalec vseh plasti slovenskega besedja, kot znanec drugih slovanskih jezikov in vseh glavnih zahodnih jezikov je z nenavadno delavnostjo postal naš najplodnejši pisec slovensko-tujejezičnih slovarjev. Ni dvoma, da si je Janko Kotnik z delovno temeljitostjo in jezikovno razgledanostjo pridobil prvo mesto v slovenskem dvojezičnem slovarstvu; s tem in drugim strokovnim ter kulturnozgodovinskim delom si je zaslužil pomembno mesto v slovenski kulturi sploh.

Janko Kotnik se je rodil 22. decembra 1885 v Dobrihah pri Ravnah na Koroškem. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani in v Ce-

lovcu, kjer je leta 1906 maturiral. Slavistiko in romanistiko je študiral v Pragi in Gradcu, v romanskem jezikoslovju pa se je izpopolnjeval tudi v Parizu in Lausanni. Po končanem študiju (doktoriral je na podlagi razprave o dobrškem govoru leta 1911 v Gradcu) do začetka prve svetovne vojne je služboval kot suplent in profesor na gimnaziji v Gorici in v Banjaluki. Vso vojno (do pomladi 1919) je preživel v Rusiji, najprej kot ujetnik, pozneje kot jugoslovanski prostovoljec v Dobrudži in zadnje leto kot pripadnik rdeče armade. V teh letih se je mladi slavist »na terenu« poglobljal v študij ruskega govornega jezika in njegove bogate frazeologije.

Po vrnitvi iz Rusije je Janko Kotnik nekaj časa urejal celovški časopis Mir in bil član jugoslovanske plebiscitne komisije na Koroškem. Od leta 1921 do 1940 je poučeval na realni gimnaziji v Mariboru, pol leta

pa je delal v Beogradu pri prosvetnem ministrstvu kot inšpektor (1940/41). Od takrat naprej je deloval v Ljubljani; sprva kot honorarni univerzitetni lektor za francoščino — po osvoboditvi je nekaj mesecev delal v oddelku za učbenike pri slovenskem ministrstvu za prosveto — od leta 1946 kot stalni lektor za francoščino v romanskem seminarju. Leta 1948 je postal predavatelj in leta 1956 znanstveni sodelavec za francoski jezik in književnost. Upokojen je bil leta 1961, vendar je še več let za tem honorarno predaval francosko književnost na filozofski fakulteti v Ljubljani.

Kot njegov tri leta starejši pok. brat Franc, znani slovenski narodopisec in kulturni zgodovinar, je tudi Janko Kotnik že v gimnaziji začel objavljati izvirne leposlovne prispevke in prevode iz ruščine, češčine in francoščine v celovškem Miru (od 1903. leta dalje). Med vojnama je objavljaval kulturnozgodovinske spise v mariborskem Časopisu za zgodovino in narodopisje (ČZN), npr. Slovenski rokopis iz sredine 18. stoletja iz Leš pri Prevaljah (1929), Sprotuletna Vijolica, dijaški list z mariborske gimnazije iz leta 1846 (1932). V tem času sta izšli tudi že dve izdaji slovensko-francoskega slovarja (1925, 1937) in knjižica francoskih pregovorov z razlago.

Kotnikovo slovarsko delo se je do kraja razmahnilo v letih po osvoboditvi, saj so v dveh desetletjih izšli v več izdajah: slovensko-francoski, slovensko-ruski, slovensko-angleški, slovensko-italijanski in pri Langenscheidtu slovensko-nemški slovar. Pri Langenscheidtu je izšel tudi nemško-slovenski del. Kotnik je popravil in dopolnil Pretnarjev francosko-slovenski slovar. Izdal je posebno knjižico o ruskem glagolu (1946) in kot dodatek slovensko-ruske mu slovarju Seznam ruskih glagolov in samostalnikov s premičnim naglasom (1950). Istega leta se je s krajšim sestavkom o koroškem štekanju oglašil tudi v Ramovševem zborniku (Slavistična revija III). Težko razložljivemu pojavu je določil mejo (podjunsko in mežiško narečje, del savinjščine) in podkrepil Štrekljevo razlago s francoskimi paralelami.

Profesor Kotnik je kljub častiti starosti še zmeraj neutrudno delaven, ostal je prava koroška grča, sicer pa sama čista dobrota; čestitkam za visoki življenjski jubilej se gotovo pridružujejo tisoči Kotnikovih neposrednih in posrednih učencev. Želimo in upamo, da bo profesor Kotnik še dolgo živel sredi svojega slovarskega dela, ki mu je posvetil večji del življenja in ki mu je bilo marsikdaj tudi v uteho.

F. Jakopin

Zapiski, ocene in poročila

PETA KNJIGA ZBORNIKOV »NOVOE V LINGVISTIKE«

Ruski zborniki *Novoe v lingvistike* so začeli izhajati pred desetimi leti. Po daljših ali krajših presledkih je doslej izšlo pet knjig (1960, 1962, 1963, 1965, 1970), skupno na skoraj 2500 straneh. Že naslov zbornikov poudarja, da gre za novosti v sodobnem jezikoslovju; v njih so izbrana in v ruščino prevedena takšna teoretično zasnovana dela evropskih in ameriških lingvistov (v glavnem strukturalistov in generativcev), ki so v zadnjih treh desetletjih bistveno pomagala oblikovati in razvijati jezikoslovno misel. Tako najdemo npr. v prvi knjigi temeljno delo danskega strukturalista L. Hjelmsleva (1897—1965) *Prolegomena k teoriji jezika*, v drugi razpravo R. Jakobsona — M. Hallea *Fonologija in njen odnos do fonetike* in N. Chomskega *Sintaktične strukture*. Tretja knjiga obsega več pomembnih študij o tipološkem proučevanju jezikov (Skalička, Benveniste,

Greenberg, Jakobson, Isačenko), daljšo razpravo o sinhroniji in diahroniji v zvezi z vprašanjem jezikovnih sprememb (E. Coseriu) in *Osnove splošnega jezikoslovja* (A. Martinet). Tudi četrti zbornik sestavljajo trije deli: pod naslovom *Matematični aspekti jezikovne strukture* so izbrana predavanja s simpozija ameriškega matematičnega društva, kjer so poleg matematikov in logikov sodelovali tudi znani jezikoslovci (Chomsky, Halle, Yngve — globinska hipoteza —, Hockett); drugi del obravnava glavne smeri v današnjem jezikoslovju, v tretjem pa so razvrščena pomembnejša predavanja z devetega mednarodnega lingvističnega kongresa, ki je bil v Cambridgeu (ZDA) leta 1962; posebej naj omenim J. Kuryłowicza (O metodah notranje rekonstrukcije), E. Benveniste (Ravnine jezikoslovne analize), A. Martineta (Strukturne variante v jeziku) in N.